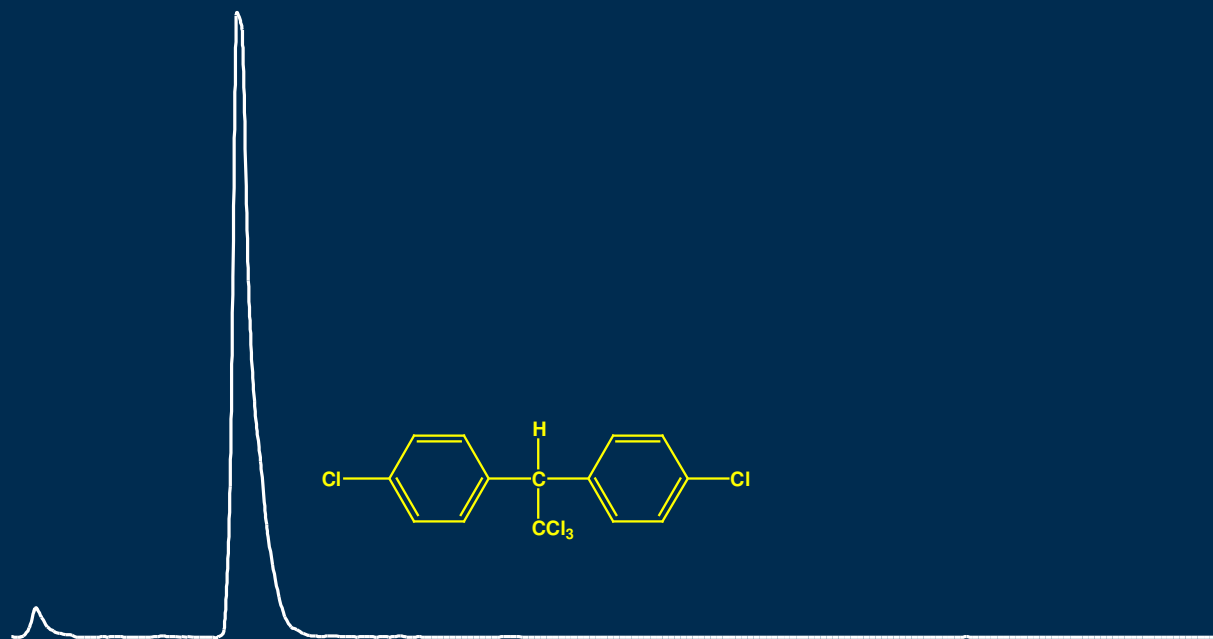
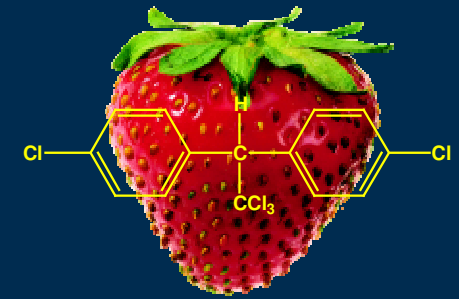

Pozostałości pestycydów w żywności pochodzenia roślinnego: Pobieranie próbek i podstawy prawne

Nuss/Baumann 2007

Podział

➤ Jakie próbki są badane?

1.

➤ Jak przebiega proces pobierania próbek?

➤ Czego należy przestrzegać przy pobraniu próbek?

2.

➤ Jakie do tej pory osiągnięto rezultaty dzięki kontroli?

3.

Strategia pobierania próbek zorientowana na ryzyko:

Jakie próbki się bada?

- ⇒ Świeże owoce, świeże warzywa, zboża i produkty przetworzone
- ⇒ Wybór rodzaju próbki zależy od danego problemu i pory roku, pod uwagę bierze się ofertę rynkową, kraj pochodzenia oraz nowe badania (np. system wczesnego ostrzegania UE RASFF)

Gdzie pobiera się próbki?

- ⇒ Handel detaliczny (kontrola oznakowania na miejscu: cytrusy / produkty ekologiczne)
- ⇒ Producent
- ⇒ Handel hurtowy, rynki hurtowe, centra przeładunkowe supermarketów tzn. w pierwszej kolejności w punktach centralnych, aby uniknąć powielania badania próbek na różnych poziomach handlu; następnie różny podział regionalny i sezonowy liczb próbek pod od kątem analizy pozostałości

W jaki sposób bada się próbki?

- ⇒ reprezentatywnie, z uwzględnieniem właściwości danej partii, ta sama partia
- ⇒ według procedury poboru próbek § 64 LFGB / § 35 LMBG - L 00.00-7 (WE)

Nuss/Baumann 2007

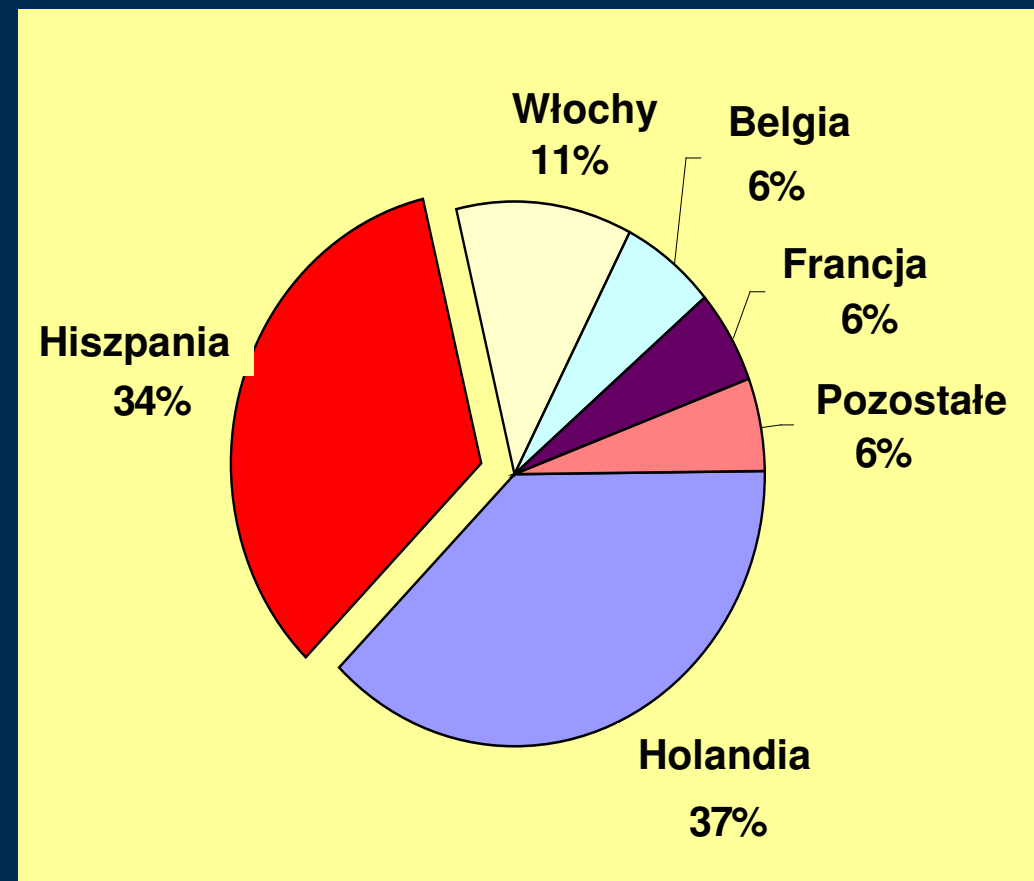
Strategie przy pobieraniu próbek

–zorientowanie na rynek!

Wybór rodzaju próbki zależy od problemu i pory roku, mając na uwadze ofertę rynkową i kraj pochodzenia:

Przykład warzyw: Import świeżych warzyw do Niemiec (2004):

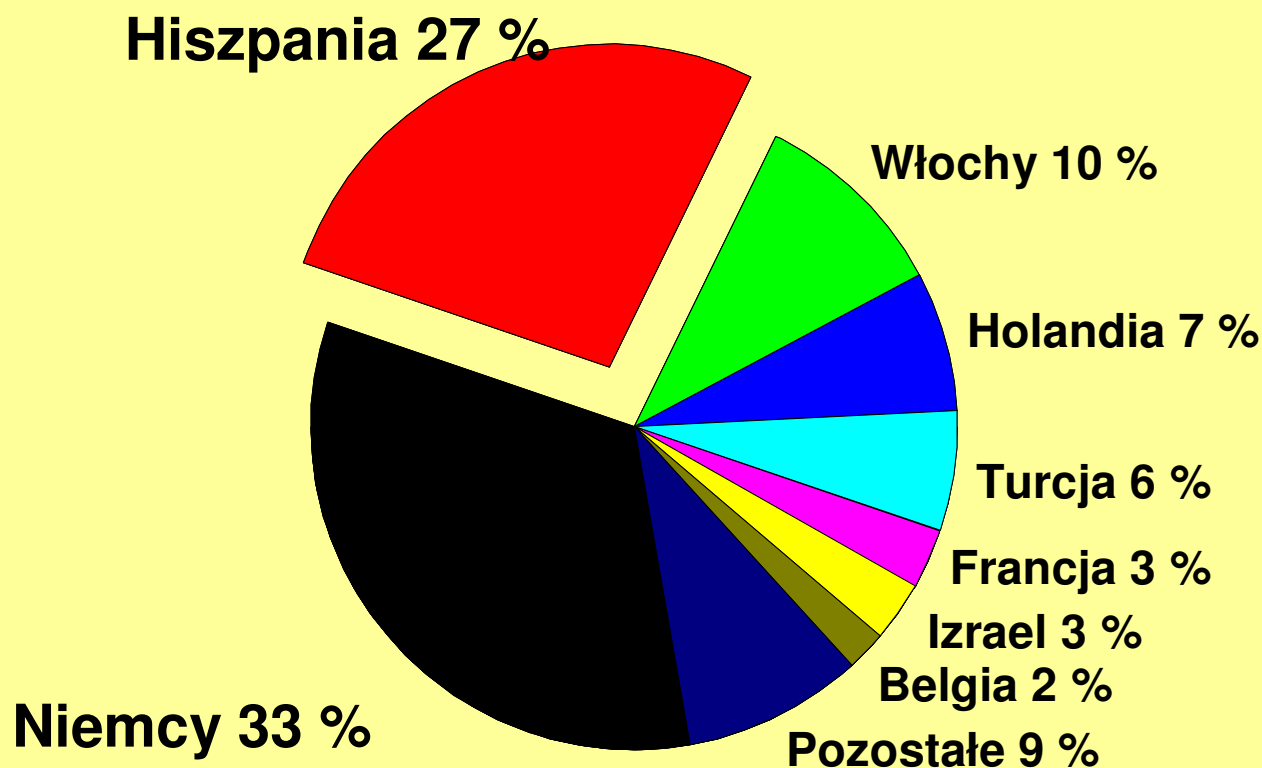
- ⇒ 70 % warzyw sprzedawanych w Niemczech jest importowanych
- ⇒ Hiszpania i Holandia = ważne europejskie kraje eksportujące warzywa do Niemiec
- ⇒ Różnice regionalne → udział Hiszpanii jest wyższy w Niemczech południowych

Strategie przy pobieraniu próbek – zorientowane na rynek i ryzyko!

Podział próbek warzyw przebadanych pod względem pozostałości pestycydów (2003 – 2005):

- ⇒ **Hiszpania** → stosunkowo duża ilość zakwestionowana
- ⇒ **Turcja** → stosunkowo duża ilość zakwestionowana – ale mniejszy udział w rynku
- ⇒ **Holandia** → stosunkowo mała ilość zakwestionowana

Cel i zakres zastosowania procedury pobierania próbek L 00.00-7 (WE)

- Próbki do urzędowej kontroli na zawartość pozostałości pestycydów w i na zbożach, owocach i warzywach, jak również w wyrobach pochodzenia zwierzęcego będą pobierane zgodnie z procedurą pobierania próbek § 64 LFGB / § 35 LMBG - L 00.00- 7.
- Ta procedura powinna umożliwić pobieranie reprezentatywnej próbki z jednej partii.
- Poprzez analizę takich próbek kontrolowane jest utrzymanie ustawowo określonych dopuszczalnych poziomów pozostałości środków ochrony roślin.

Schemat poboru próbek

Partia

Ilość materiału środka spożywczego, która została dostarczona w tym samym czasie: jednolita pod względem pochodzenia, producenta, pakującego, numeru partii, oznakowania...

Próbka pierwotna / Próbka jednostkowa

Jedna lub więcej jednostek z danego miejsca jednej partii na zasadzie losowej, reprezentatywna dla partii, pobierana losowo, według reprezentatywnego rozłożenia w partii

Próbka ogólna / Próbka zbiorcza

Dobrze wymieszana suma złożona z próbek pierwotnych

Próbka laboratoryjna

Reprezentatywna ilość materiału z próbki ogólnej, która jest przekazywana do laboratorium. Może to być całość lub część próbki ogólnej. Jednostki nie powinny być rozcinane lub rozbijane.

Minimalna ilość próbek pierwotnych

- Dobrze wymieszane ew. jednorodne produkty (opakowane lub luzem):
1 próbka pierwotna
- niewymieszane dobrze ew. jednorodne produkty (opakowane lub luzem):

Masa partii w kg	Liczba próbek pierwotnych
< 50	3
50 – 500	5
> 500	10

Liczba jednostek w partii	Liczba próbek pierwotnych
1 – 25	1
26 – 100	5
> 100	10

Pobranie ze świeżych owoców i warzyw zgodnie z L 00.00-7 (WE) Tabela 4:

Próbki pierwotne

Z każdej badanej partii pobiera się próbki pierwotne jednakowej wielkości, w liczbie minimum tylu, ile podaje tabela 4. Powinny one zostać pobrane z możliwie różnych oddzielnych miejsc całej partii (jeśli to możliwe, również z magazynu!).

1.	Świeże owoce, świeże warzywa, łącznie z ziemniakami i burakami cukrowymi, jednak z pominięciem ziół		
1.1.	Małe produkty świeże jednostki < 25 g	jagody, oliwki, groszek	1 kg
1.2.	Średniej wielkości świeże produkty jednostki 25 – 250 g	jabłka, papryka, pomarańcze	1 kg (przynajmniej 10 jednostek)
1.3.	Duże produkty świeże jednostki > 250 g	główki kapusty, ogórki, melony, kiść winogron	2 kg (przynajmniej 5 jednostek)

Cel pobierania próbek:

- Pobranie reprezentatywnej próbki z partii
- Ustalenie pozostałości pestycydów w mieszanej próbce
- Sprawdzenie dotrzymania wymagań wynikających z prawa żywnościowego
- Przeniesienie wyników analizy na całą partię
- Tylko wówczas można stosować środki wykonawcze!

Ważne!!!

Proszę nie zapomnieć o dokumentacji procedury pobrania próbki oraz o wpisaniu celu badania w raporcie pobrania !

Pobieranie próbki - przykłady

Nuss/Baumann 2007

Przykład truskawek:

Drobne owoce:

(Jednostki < 25 g)

Wielkość partii:

300 kg

Pobiera się co najmniej 5 próbek pierwotnych z miejsc rozłożonych równomiernie po całej partii (całkowita masa min. 2 kg).

Pojedyncze próbki zostają zmieszane w próbkę zbiorczą i ewentualnie zredukowane do 2 kg.

Próbka końcowa zostaje podzielona na dwie próbki laboratoryjne (Inspektorat Sanitarny i kontrpróbka), przy czym masa każdej wynosi min. 1 kg.

Przykład gruszek:

Produkty świeże
średniej wielkości:
(Jednostki 25 g – 250 g)

Wielkość partii:
350 kg

Pobiera się co najmniej 20 próbek pierwotnych z miejsc rozłożonych równomiernie po całej partii (całkowita masa min. 2 kg).

Pojedyncze próbki zostają zmieszane i stanowią w ten sposób próbkę zbiorczą.

Próbka zbiorcza zostaje podzielona na dwie próbki laboratoryjne (Inspektorat Sanitarny i kontrpróbka). Na każdą próbkę przypada przynajmniej 10 sztuk i min. 1 kg.

Przykład melonów / główki kapusty:

Duże produkty świeże:
(Jednostka > 250 g
10 sztuk waży ponad 5 kg)

Wielkość partii:
130 sztuk

Pobiera się 10 sztuk z miejsc rozłożonych
równomiernie po całej partii

Pojedyncze próbki zostają zmieszane i
stanowią w ten sposób próbkę zbiorczą, a
jednocześnie próbkę końcową.

Poprzez przypadkowy wybór powstają z tego
2 próbki laboratoryjne, każda po 5 sztuk,
których waga wynosi każdorazowo powyżej
2 kg.

Dlaczego konieczne jest pobieranie próbek zgodnie z L 00.00-7 (WE)?

Próbka przebadana w laboratorium musi być reprezentatywna dla partii, która ma być zbadana (taki sam numer partii!!!), w przeciwnym razie:

- zakwestionowanie jest **sporne** ew.
- niemożliwe jest **zakwestionowanie** ekspertyzy.

Ekspertyza danej próbki, której pobranie nie było zgodne z **wytycznymi procedury pobrania próbek L 00.00-7 (WE)** może ewentualnie posłużyć jako informacja dla wprowadzającego do obiegu, jednak nie jako **podstawa dla zastosowania środków wykonawczych!!!**

Środki wykonawcze mogą być drogie i mieć dalekosiężne skutki!

Środki wykonawcze w przypadku zakwestionowania:

- Zniszczenie żywności (do kilku ton)
- Odebranie znaku towarowego (znak jakości, znak żywności ekologicznej)
- Postępowanie karne i postępowanie o wykroczenie
- Możliwe ogromne szkody gospodarcze dla producenta
- Obowiązek przedstawienia w przypadku importu
- System wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych i paszach UE (RASFF)

Ekspertyza danej próbki, której pobranie nie było zgodne z wytycznymi procedury pobrania próbek, może ewentualnie posłużyć jako informacja dla wprowadzającego do obiegu, jednak nie jako podstawa dla zastosowania środków wykonawczych!

Środki i sukcesy w kontroli żywności

- Gruszki z podwyższonym poziomem pozostałości regulatorów wzrostu
 - ⇒ ok. 350 t zniszczono
 - ⇒ ok. 420 postępowań o wykroczenie,
 - ⇒ 25 postępowań karnych,
 - ⇒ Odebranie znaku jakości

...bardzo dziękuję
za uwagę.

Nuss/Baumann 2007